

Käypä hoito -indikaattorit, muistisairaudet

Ohessa kuvatut indikaattoriehdotukset pohjautuvat Muistisairaudet Käypä hoito -suositukseen (2017).
21.3.2017

Käypä hoito -työryhmä on nostanut suosituksesta keskeisiksi implementoitaviksi asioiksi

1. Varhainen diagnostiikka
2. Säännöllinen lääkehoidon kokonaisarviointi muistisairailla ja monilääkityillä
3. Potilaiden seurannan kehittäminen, esim. käytösoireiden riittävän tiheä seuranta
4. Liikunta ehkäisyssä ja kuntoutuksessa
5. Care management laajempi käyttöönotto ja valtakunnallinen opastus
6. Toimiva hoitoketju ja moniammatillinen yhteistyö
7. Ajoterveyden arviointi

	Peruste hoitosuosituksesta (näytön aste)	Laatukriteeri	Tyyppi ja kohde (organisaatio ja potilaat)	Mittari	Aineiston (Tiedon) lähde	Aika
1.	<p>Henkisen suorituskyvyn tarkempi arviointi on aina tarpeen. Haastattelussa tehtyjen havaintojen lisäksi henkisen suorituskyvyn arviointiin voi käyttää suppeita neuropsykologisia testisarjoja kuten Mini-Mental State Examination (MMSE) tai CERAD-tehtäväsarja</p> <p>Lääkehoidon tehon arviointi perustuu oireiden ja toimintakyvyn muutoksiin hoidon aikana, joten aloitusvaiheessa kartoitetaan kognitio (CERAD tai MMSE), omatoimisuus, käytösoireet ja tilan vaikeusaste.</p>	<p>Muistisairauden diagnoosivaiheessa kognition arviointiin käytetään validoitua mittaria (CERAD) ja arviointitulos kirjataan potilasasiakirjaan.</p>	<p>Prosessimittari, joka kuvaa diagnostiikan laatua.</p> <p>Potilaat, joiden diagnoosiksi on ensimmäisen kerran asetettu muistisairaus (F00–F03, G30).</p> <p>Poissulku: potilaat, joilla on edeltävän 12 kk aikana merkitty muistisairausdiagnoosi (F00–F03, G30)</p>	<p>Osuus potilaista, joille on enintään 3 kk ennen tai viimeistään 3 kk kuluttua ensimmäisestä muistisairausdiagnoosista kirjattu CERAD-mittarin tulos potilastietojärjestelmään.</p>	<p>Potilaskertomustietojen analyysi</p>	<p>Otoksena tietyllä aikavälillä tai kaikkien potilaiden ajoitettu potilaskertomustietojen seuranta</p>
2.	<p>Etenevät muistisairaudet vaikuttavat aina arkiselviytymiseen ja siksi päivittäisen toimintakyvyn selvittäminen on keskeinen osa potilaan tutkimusta. Toimintakyvyn heikentyminen on perustana etuisuuksille, kuten lääkekorvattavuudelle tai eläkkeen saajan hoitotuelle. Se tulee aina selvittää ja kuvata hyvin sairauskertomukseen.</p>	<p>Muistisairauden diagnoosivaiheessa arvioidaan toimintakyky ja tulos kirjataan potilasasiakirjaan.</p>	<p>Prosessimittari, joka kuvaa diagnostiikan laatua.</p> <p>Potilaat, joiden diagnoosiksi on ensimmäisen kerran asetettu muistisairaus (F00–F03, G30).</p> <p>Poissulku: potilaat, joilla on edeltävän 12 kk aikana merkitty muistisairausdiagnoosi</p>	<p>Osuus potilaista, joiden toimintakyky on arvioitu enintään 3 kk ennen tai viimeistään 3 kk kuluttua ensimmäisestä muistisairausdiagnoosista (mittarina on käytetty esim. ADL, iADL, ADCS-ADL) ja tulos on kirjattu potilastietojärjestelmään.</p>	<p>Potilaskertomustietojen analyysi</p>	<p>Otoksena tietyllä aikavälillä tai kaikkien potilaiden ajoitettu potilaskertomustietojen seuranta</p>

	<p>Käytäntöön sopivat esimerkiksi Katzin activities of Daily Living (ADL), Lawtonin ja Brodyn Instrumental Activities of Daily Living (IADL) tai Alzheimer's Disease Consortium-Activities of Daily Living (ADCS-ADL) -haastattelut.</p> <p>Lääkehoidon tehon arviointi perustuu oireiden ja toimintakyvyn muutoksiin hoidon aikana, joten aloitusvaiheessa kartoitetaan kognitio, omatoimisuus, käytösoireet ja tilan vaikeusaste.</p>		(F00–F03, G30)			
3.	Tavoitteena on muistisairauden varhainen diagnostiikka.	Muistisairaus diagnosoidaan varhaisvaiheessa, jolloin CDR luokka on 0,5–1.	<p>Prosessimittari, joka kuvaa diagnostiikan oikea-aikaisuutta.</p> <p>Potilaat, joiden diagnoosiksi on ensimmäisen kerran asetettu muistisairaus (F00–F03, G30).</p> <p>Poissulku: potilaat, joilla on edeltävän 12 kk aikana merkitty muistisairausdiagnoosi (F00–F03, G30).</p>	Osuus ensimmäistä kertaa muistisairausdiagnoosin saaneista potilaista, joilla CDR luokka on 0,5 = mahdollinen, 1 = lievä, 2 = keskivaikea, 3 = vaikea tai CDR-luokan tieto puuttuu.	Potilaskertomustietojen analyysi	Otoksena tietyllä aikavälillä tai kaikkien potilaiden ajoitettu potilaskertomustietojen seuranta

	Peruste hoitosuosituksesta	Laatukriteeri	Tyyppi ja kohde	Mittari	Aineiston lähde	Aika
4.	<p>Muistikoordinaattorin tai -hoitajan säännöllinen seuranta on lääkehoidon toteutuksessa tärkeä (B).</p> <p>Moniulotteiset interventiot (perheiden kanssa työskentelevät muistikoordinaattorit, perheiden neuvonta- ja tukipalvelut, omaishoitajien voimien parantaminen) saattavat siirtää muistipotilaan pitkäaikaishoidon alkamista (B)</p>	<p>Muistikoordinaattorin seuranta alkaa, kun muistisairausdiagnoosi on tehty ja jatkuu läpi sairauden niin pitkään, kun henkilö asuu kotona.</p>	<p>Prosessimittari, joka kuvaa organisaatiossa hoitoketjun toimivuutta.</p> <p>Kotona asuvat muistisairausdiagnoosin saaneet potilaat (dg F00–F03, G30).</p>	<p>Osuus muistisairauspotilaista, joilla on 12 kk aikana vähintään 1 kontakti (käynti tai soitto) muistikoordinaattoriin.</p>	<p>Potilaskertomustietojen analyysi, avoHilmo</p>	<p>Otoksena tietyllä aikavälillä</p>
5.	<p>Lääkehoidon hoitovasteen odotusarvo:</p> <p>lievässä vaiheessa (MMSE 26–18) tilan vakiintuminen tai oireiden odotettua hitaampi eteneminen</p> <p>keskivaikeassa vaiheessa (MMSE 22–10) omatoimisuuden säilyminen tai koheneminen (yleisen aktiivisuuden, vireyden, keskittymisen ja aloitteellisuuden kohentuminen) ja arkitoimien parempi sujuvuus</p> <p>vaikeassa vaiheessa (MMSE 12–0) omatoimisuuden säilyminen tai käyttöoireiden hoidon helpottuminen</p>	<p>Muistisairauden eteneminen vaikean taudin asteelle hidastuu hoitojen avulla.</p>	<p>Lopputulosmittari, joka kuvaa hoidon laatua ja hoitoketjun toimivuutta.</p> <p>Muistisairausdiagnoosin saaneet potilaat (dg F00–F03, G30).</p>	<p>Keskimääräinen aika muistisairausdiagnoosista vaikeaan muistisairauteen (CDR-luokka 3). Tulos luokitellaan diagnoosivaiheen CDR-luokan mukaan 5 luokkaan (0,5 = mahdollinen, 1 = lievä, 2 = keskivaikea, 3 = vaikea ja ei tietoa CDR-luokasta)</p>	<p>Potilaskertomustietojen analyysi, Hilmo</p>	<p>Otoksena tietyllä aikavälillä</p>